

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 781

van **TOM ONGENA**

datum: 30 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Knelpuntvakken secundair onderwijs

10 mei jongstleden verscheen een artikel (<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/05/10/leerkracht-knelpunt-vakken-school/>) waarin werd beweerd dat het voor alle vakken in het secundair onderwijs moeilijk is geworden om leraren te vinden. Dat was gebleken uit de meest recente knelpuntanalyse van VDAB. De woordvoester van VDAB stelde in dat artikel dat: "we daarom nu de job van leraar secundair onderwijs op de lijst van knelpuntberoepen hebben gezet." Daarmee werd de indruk gegeven dat alle vacatures in het secundair onderwijs werden beschouwd als knelpuntvacatures.

Bij nader inzien blijkt dat minder absoluut te zijn. Zo zouden vakken als maatschappijwetenschappen niet tot de door de regering erkende 'knelpuntvakken' voor leraren secundair onderwijs behoren. Dat heeft wel gevolgen voor mensen die zich willen omscholen voor dat soort vakken, want zonder knelpuntkarakter biedt dergelijke opleiding geen toegang tot studeren via VDAB.

1. Voor welke vakken in het secundair onderwijs is er momenteel
 - a) een knelpuntkarakter;
 - b) geen knelpuntkarakter?
2. Hoeveel vacatures zijn er momenteel in het secundair onderwijs? Graag een overzicht opgedeeld volgens knelpuntvakken en niet-knelpuntvakken en daarbinnen per vak.
3.
 - a) Hoeveel aanvragen voor een opleiding voor vakken die geen knelpuntkarakter hebben, ontving VDAB in 2022 en dit jaar? Graag een overzicht per vak.
 - b) Werden al die aanvragen afgewezen?
4.
 - a) Verwacht VDAB een verdere uitbreiding van het aantal knelpuntvakken in het secundair onderwijs?
 - b) Welke vakken kwamen volgens de recentste statistische analyse door VDAB het dichtst in de buurt om te voldoen aan de vereisten tot erkenning als knelpuntvak?

**Vlaams
Parlement**

5. Hoe ziet VDAB de evolutie van het knelpuntkarakter van het vak 'maatschappijwetenschappen' op korte termijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 781 van 30 juni 2023

van **TOM ONGENA**

1. De samenstelling van de lijst van knelpuntberoepen gebeurt in verschillende stappen. Kort samengevat is dit de methodologie:

- Statistische analyse op basis van de VDAB-vacaturedatabank. Aan de hand van bepaalde indicatoren (spanningsindicator, vervullingspercentage, looptijd van vacatures) wordt een lijst van 'potentiële knelpunten' samengesteld.
- Deze lijst wordt voorgelegd aan VDAB-medewerkers (zowel vacaturebemiddelaars als bemiddelaars die bezig zijn met competentieversterking).
- Daarna wordt de lijst besproken met de relevante sectororganisaties.
- De beslissing over de definitieve lijst wordt genomen door een werkgroep binnen de VDAB-studiedienst en dit op basis van de verzamelde informatie.

De statistische analyse gebeurt op het niveau van het beroep leerkracht secundair onderwijs. Statistische gegevens per vak zijn niet beschikbaar. Tijdens de gesprekken met enerzijds de VDAB-bemiddelaars en anderzijds de onderwijskoepels verkrijgt VDAB kwalitatieve informatie uit het werkveld. Ook het departement onderwijs en Agodi worden hierbij betrokken. Op basis hiervan maakt VDAB een afbakening van de vakken met de grootste problemen.

Algemeen ziet VDAB een verbreding van het knelpuntberoep tot leerkracht secundair onderwijs. Het is niet langer enkel een grootstedelijk probleem om leerkrachten te vinden, maar ook in andere steden en regio's wordt het steeds moeilijker om vacatures voor leerkrachten secundair onderwijs in te vullen.

Tegelijk merkt VDAB dat de vacatures zich niet beperken tot de vakken Nederlands, Frans en wiskunde, maar dat het voor meer en meer vakken moeilijk wordt om gekwalificeerde leerkrachten te vinden.

In bijlage 1 vindt u het overzicht van de verschillende vakken die VDAB als knelpuntvak beschouwt en waarvoor een lerarenopleiding gevolgd kan worden. In aanloop naar academiejaar 2022 - 2023 zijn op basis van bovenstaande analyse een heel aantal aanpassingen doorgevoerd in de knelpuntvakken. Hierdoor is er een breder aanbod van vakken tot stand gekomen die werkzoekenden kunnen volgen met VDAB-ondersteuning.

VDAB biedt werkzoekenden op deze manier een grote waaier aan mogelijkheden voor het volgen van een lerarenopleiding en focust tegelijk op de grootste knelpunten binnen het onderwijs.

2. Eind mei 2023 stonden 1806 vacatures open voor leerkracht secundair onderwijs. Er zijn geen cijfergegevens beschikbaar per vak.
3. a) In 2022 waren er 2.943 aanvragen van werkzoekenden voor het volgen van een lerarenopleiding (kleuter-, lager of secundair onderwijs). 895 werkzoekenden konden starten met de opleiding. 1.011 werkzoekenden werden door VDAB na het inschattingsproces geweigerd, bv. omdat ze niet aan de toelatingsvoorwaarden* voldoen of waarvoor het jobdoelwit van leerkracht niet past in het traject naar werk. Daarnaast waren er nog 1.037 werkzoekenden die na een infomoment of gesprek met een bemiddelaar zelf kozen om de opleiding niet te volgen. In veel van deze

gevallen gaat het ook eerder om een informatievraag dan een concrete opleidingsaanvraag.

De cijfers voor 2023 (tot en met mei) zijn ook aangevuld in onderstaande tabel. Gezien de opleidingen pas opstarten doorheen september en de inschrijvingspiek nog moet komen, geven deze cijfers nog geen betrouwbaar beeld.

VDAB houdt geen cijfers bij van het aantal werkzoekenden dat een aanvraag indiende voor een opleiding die niet naar een knelpuntvak leidt.

Deze cijfers moeten ook een stuk genuanceerd worden. Zo is het bv. mogelijk dat werkzoekenden meerdere opleidingen aanvragen (bv. de volledige opleiding tot leerkracht secundair onderwijs en de verkorte educatieve bachelor), maar slechts 1 opleiding volgen.

Status aanvraag opleiding	2022	2023 (tem mei)
Positief advies	895	84
Weigering door VDAB	1011	173
Weigering door klant	1037	177
Totaal	2943	434

- b) Het is enkel mogelijk om met VDAB-ondersteuning een opleiding tot leerkracht secundair onderwijs te volgen voor de vooropgestelde knelpuntvakken. Met werkzoekenden die een opleiding willen volgen tot een vak dat VDAB niet ondersteunt, wordt samen bekeken of een ander knelpuntvak een optie is voor de werkzoekende. Indien niet, wordt samen met de werkzoekende het verdere traject naar werk uitgestippeld.
4. a) VDAB zal op basis van bovenstaande methodiek (zie vraag 1) jaarlijks de analyse maken van de knelpuntberoepen en de knelpuntvakken. De lijst van knelpuntvakken kan dus, indien nodig, elk jaar aangepast worden.
- b) Zoals bij het antwoord op vraag 1 omschreven, wordt elk jaar de analyse gemaakt voor alle vakken en wordt op basis daarvan een keuze gemaakt voor de afbakening van knelpuntvakken waarvoor een opleiding met VDAB-ondersteuning kan gevolgd worden.
5. VDAB heeft tot nog toe geen signalen ontvangen dat de vakdidactiek maatschappijwetenschappen binnen de educatieve master tot de grootste knelpuntvakken behoort.

BIJLAGE

[Overzicht van knelpuntvakken secundair onderwijs](#)

*[Link toelatingsvoorwaarden OKOT-opleidingen](#) en [bijkomende voorwaarden voor opleidingen op niveau hoger onderwijs.](#)